

Det nugældende generelle bopælskrav må anses for at være indirekte diskriminerende over for borgere fra andre EU-medlemslande og foreslås ophævet.

Retten til at få foretaget abort m.v. vederlagsfrit i offentligt regi vil dog fortsat være knyttet til et krav om bopæl her i landet. Selv om der således på dette punkt opretholdes en restriktion for den fri udveksling af tjenesteydelser, er dette i overensstemmelse med EU-retten. EF-domstolen har anerkendt, at hensynet til at kunne planlægge en tilstrækkelig kapacitet til et afbalanceret udbud af hospitalsydelser i landet, retfærdiggør en restriktion i den fri udveksling af tjenesteydelser.

5. Dommermedvirken i Ankenævnet i sager om svangerskabsafbrydelse og sterilisation

Det fremgår af § 4, stk. 2, 3. pkt., i lov om svangerskabsafbrydelse, at formanden for Ankenævnet i sager om svangerskabsafbrydelse og sterilisation skal have en juridisk embedseksamen.

Endvidere fremgår det af § 5, stk. 3, i sterilisationsloven, at såvel samrådet som ankenævnet under behandlingen af de specielle sager vedrørende sterilisation efter § 5, stk. 3, nr. 1-4, skal tiltrædes af en særligt beskikket dommer. Det drejer sig bl.a. om behandlingen af ansøgninger om sterilisation, hvor personen er under 18 år, og hvor den pågældende er indlagt eller tilbageholdt på et hospital i medfør af lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien.

Baggrunden for bestemmelsen er, at man ud fra et retsbeskyttelseshensyn har anset det for nødvendigt, at der under behandlingen af disse sager medvirker en dommer.

Af side 35 i betænkning nr. 353/1964 om sterilisation og kastration fremgår følgende:

»Det er derfor af den allerstørste betydning, at der skabes en særlig betryggelse for, at der ved afgørelsen af, om andragender fra disse personer om tilladelse til sterilisation skal imødekommes, ikke blot tages de sædvanlige hensyn i betragtning, men også hensynet til de pågældendes retsbeskyttelse haves for øje. Medens juridisk indsigt ikke i almindelighed kan anses fornøden ved afgørelsen af sterilisationssager, vil den kunne have sin betydning i de her nævnte tilfælde.

.....

Udvalgets flertal er imidlertid nået til den opfattelse, at den ønskede retsbeskyttelse for disse personer må kunne opnås på en enklere måde, når sterilisationsafgørelserne i øvrigt henlægges til mødrehjælpens samråd, nemlig derved at samrådene i de nævnte særlige tilfælde tiltrædes af en hertil beskikket dommer. Der tilføres derved samrådene juridisk sagkundskab,

og dommeren vil fra sin øvrige virksomhed være indstillet på at tage de særlige hensyn, som disse sager tilsigter, i betragtning.»

Da det i praksis altid er en dommer, der bliver udpeget som formand for Ankenævnet i sager om svangerskabsafbrydelse og sterilisation, tiltrædes ankenævnet i dag ikke af en særligt beskikket dommer under behandlingen af en sag efter sterilisationslovens § 5, stk. 3. Årsagen hertil skal søges i, at det retssikkerhedshensyn, som skulle sikres ved, at en særligt beskikket dommer skulle medvirke under behandlingen, allerede er opfyldt som følge af, at formanden er dommer. Derimod benyttes de særlige dommere altid under behandlingen af de pågældende sager i samrådene.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at den nuværende praksis, hvorefter formanden for ankenævnet er dommer, bør lovfæstes. Det foreslås derfor, at § 4, stk. 2, i lov om svangerskabsafbrydelse ændres, således at det klart kommer til at fremgå, at formanden for ankenævnet skal være dommer.

Som konsekvens heraf foreslås det, at der under ankenævnets behandling af de specielle sager omfattet af sterilisationslovens § 5, stk. 3, ikke længere skal ske tiltrædelse af en særligt beskikket dommer. Dog bør kravet om tiltræden af en særligt beskikket dommer under samrådenes behandling af sagerne opretholdes.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for kommunerne eller for staten af betydning.

I det omfang borgerne benytter sig af muligheden for at få foretaget abortindgreb på private hospitaler og klinikker i stedet for på offentlige sygehuse, vil det medføre besparelser for amtskommunerne, og lovforslaget skal således DUT-forhandles med de amtskommunale parter.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget indebærer positive konsekvenser for privathospitalerne, som får adgang til at udføre svangerskabsafbrydelse og til at foretage sterilisation af personer, der ikke har bopæl i Danmark. Lovforslaget har ikke herudover administrative eller økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

8. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.